

1. Историјат појма

1.1. Значајни претходници и идејне основе надреализма

Надреализам (фр. *surréalisme*) је књижевни и умјетнички правац који се јавља у Француској након Првог свјетског рата. Једним добрим дијелом он извире дадаизма (фр. *dadaïsme*), потеклог из Цириха и Њујорка 1916. као синтеза кубистичких, футуристичких и експресионистичких тенденција. Име овом покрету дао је Тристан Цара (дада-дјечији израз за дрвеног коњића), а односио се на побуну очајних грађанских интелектуалаца „који више не верују у ништа чврсто и трајно“.¹² Основна парола њихове антиумјетности била је: „Ми смо против свих принципа, умјетност је апотекарски продукт за будале. Све што је бесмисленије, утолико је боље.....(...) Дада неће ништа, ништа, ништа. Дадаисти сами не представљају ништа, ништа, ништа и, без сумње, они неће постићи ништа, ништа, ништа”¹³

Зачетник и главни теоретичар надреализма, Андре Бретон, сматрао је да су дадисти довољно разрушили појам грађанског, „класичног“ човјека и да је дошло вријеме да се припреми терен за једно „обновљено човјечанство“. Стога је надреализам наставио бунтовнички дух дадаизма, побуне против традиције и устаљених навика и обичаја, али је, међутим, за разлику од његовог искључивог негаторског духа, истицао своју позитивну, конструктивну страну и имао је јасно формулисан програм.

Једна од основних одлука надреализма био је радикалан раскид са традиционалном умјетношћу и књижевношћу. Ипак, и сами надреалисти признају да су своје узор налазили и у писцима који су у својим дјелима стварали атмосферу страха и ужаса, описивали тајанствену страну људске природе или евоцирали своје утиске и доживљаје, не повезујући их никаквом логичком везом. Међу осталима, ту у првом реду спадају: Маркиз де Сад, Нервал, Рембо, Лотреамон, Едгар Алан По итд. Циљ који је себи поставила надреалистичка група није био само стварање оригиналних умјетничких дјела, него креирање нове визије свијета у оквиру које ће се срушити оквири мисли западњачке цивилизације чију је пропаст оправдао Први свјетски рат: супротност, реално/имагинарно, мисао/акција, дух/материја, свјесно/несвјесно, рационално/ирационално, а поготово раздвајање умјетности и живота.

¹² Речник књижевних термина, Београд, Нолит, 1992.

¹³ Речник књижевних термина, Београд, Нолит, 1992.

Један од главних захтјева групе надреалиста био је да се њиховом сваралаштву одобри статус научног експеримента, једино способног да истовремено измијени свијет и човјекову концепцију свијета. Ово настојање потврђује и прихватање Рембоове, Марксове и Фројдове мисли, који су, по надреалистима, отворили пут ка помирењу човјека са самим собом. Надреалистичко експериментисање користи технике истраживања и стварања (аутоматско писање, хипнотички сан, колективно писање, испитивање „објективног случаја“, анкете...) који традиционалне критеријуме чине непродуктивним: поезија је прије свега активност свијести и, ако из ње проистекне естетски утисак, он је задивљујући производ несвјесног богатства који је до тада био прикривен западњачким рационализмом и који је кулминирао у буржоаској идеологији.

Као што се види, надреализам је пројекат који има двоструки циљ: да „измијени живот“ у складу са Рембоовом формулом, и да „преобрази свијет“ према марксистичкој идеологији. Надреалистичке активности треба да ослободе ирационално и примијене га на рјешавању проблема који се постављају у свјесном животу. То двоструко обиљежје надреалистичког подухвата- сазнање које треба да доведе до преображаја човјека и свијета- долази до изражаја у низу тема које су биле предмет разматрања међу припадницима надреализма : лудило, сан, љубав, смрт, побуна и револуционарна акција.

Код надреалиста постоји велико интересовање за менталне поремећаје, које се испољава у расправама о лудилу, репродукцијама стваралаштва умоболних и симулацији душевних болести. Лудило је израз незадовољства постојећим свијетом, у коме се неостварене жеље претварају у симптоме, оно представља прекид између човјековог „ја“, код кога нагони односе превагну над свијешћу и стварности, подређене власти разума, а затим делимично грађење нове реалности која одговара потребама тога „ја“ и којом више не управља разум него жеља. То је посебан вид одбране субјекта од притиска спољашњег свијет, који се доживљава на болан начин, како је констатовао још Фројд на кога се позива Бретон у свом другом манифесту.

Сан је за надреалисте начин примања порука несвјесног. У првом броју часописа „La Revolution“ Пјер Ревердије у свом чланку „Сањар међу зидовима“ износи став да стање сна није потпуна или дјелимична несвјесност, већ „стање у коме је свјест доведена до највишег ступња опажања, а машта ослобођења сваке рестриктивне контроле.“ Сан

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET -----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

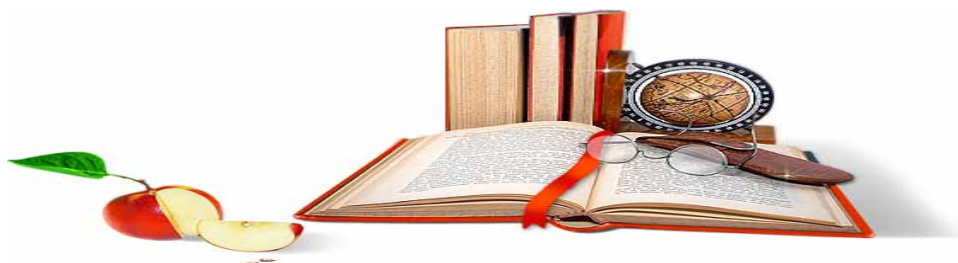
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com

